

pelj, ktere so poprejšnje léto toliko lepih petic v té kraje privabile, se je to léto le malo nabralo. Kupčevavci so jih nar viši po 5 gold. cent plačevali. — Žita se je srednje, družih poljskih pridelkov pa malo pridelalo; — zelje je na zelnikih gnjiti začelo, zato so ga zgodaj spraviti mogli; repo so pa gosence požerle, torej kisline sploh primanjkuje. — Korúna (krompirja) pa ni; vse žaluje po njem. Le malo zdraviga se je nakopalo, sploh je na njivah pognjil; — nar bolj zdrav in gladek je v pešeni zemlji zrastel, tode malo ga je bilo; v ilovki je pa močno pognjil. *) Tudi njegov okus je slabši od poprejšnjiga zdraviga korúna; se ne razkuha rad, in kuhan je vodén. Če nam Bog prihodnje korúnove bolezni ne odtegne, ga drugo zimo kar nič ne bo. **) Bati se je, de ga že to spomlad marnikteri kmét za seme bo kupiti mogel. — Cena žita je tudi čudo visoka; železnica nam veliko dragino dela; vse vse za-njo skupuje. Fižol in turšico, slišim, že po 2 gold. zgajeni mernik plačujejo. V jeseni so nam clo kostonj tje vozili. — Tode ravno visoka cena poljskih in vinogradskih pridelkov kmetu žepe polni, in mu očitno kaže, de bo železna cesta vrednost kmetij povikšala. — Več kmetov te okolice — z veseljem jo povém — si je tlako od gruntne gosposke odkupilo; drugi so pa ž njo pogodbo naredili, de bojo tlako po izgovorjenih dôbah (brištih) plačevali. To je veselo znamenje umnosti naših kmetov, de se od premilostljiviga Cesarja podarjene dobrote vdeležovajo in tako po pravični poti svoje zemljiša v vredniši stan pripravljajo.

De bi se kupčija v naših krajih še bolj vnela, so častiti, za prid kmeta močno vneti gospod komisár Karl Raab v Mokronogu prošno na vikši gosposko dali, de bi smel vsak četrtek v Mokronogu teržen dan biti, in vošiti bi bilo, de bi deželno poglavarstvo to prošno dovolilo. Če bomo privoljenje dobili, ga bomo berž po Novicah oznanili. —u—

Cesarska Dunajska akademija, močna podpora slovanskiga jezikoslovstva.

Na Svečnice dan je imela od presvitliga Cesarja Ferdinanda novoosnovana akademija vednost svoj prvi zbor z veliko slovesnostjo. Začeli so baron Hammer-Purgstall, predsednik cesarske akademije, slavni zbor z ogovorom, kteri oznani tudi vsem Slovanom avstrijskiga cesarstva práv práv vesele reči, in ki nam v obliči nar vikših gospodov s krepko besedo na znanje da očitno Cesarsko voljo, de ima ta akademija, kakor mati sedmerih jezikov avstrijskiga cesarstva, z edino ljubeznijo jezike vseh teh narodov obseči, namreč nemškiga, talijanskiga, češkiga, poljskiga, ogerskiga, ilirskiga in vlaškiga, — zakaj Nemec, Slován, Oger in Talijan — so rekli slavni predsednik cesarske akademije — so čveteri stebri avstrijskiga Cesarstva. Nobe-nimu teh narodov ne bo akademija zapérta, ampak vse vabi z edinimi pravicami k sebi, de se bojo vednosti in učenosti krepko razširjevale in na nar veči stopnjo povzdignile; zato bo tudi akademija učene razprave (wissenschaftliche Abhandlungen) v vseh jezikih avstrijskiga cesarstva nabirala in jih v teh jezikih tudi natisovati dajala. Dajala bo slavna akademija od časa do časa tudi vprašanja posebne veljavnosti med občinstvo, in kdor bo na tako vprašanje vgodni odgovor dal, bo prejel častno darilo. Postavila je že zdej taci vprašanj, in med temi z veseljem tudi beremo eno, ktero slovanski jezik dotika, namreč primer-

javni nauk glasov slovanskih jezikov (Darstellung einer vergleichenden Lautlehre der slavischen Sprache). Darilo za to delo bo 1000 gold. srebra.

Iz vsiga se očitno vidi, de bo cesarska akademija dobrotljiva mati vseh narodov avstrijskiga cesarstva, ne pa enostranska mačoha eniga ali družiga naroda. Zató bo pa tudi krepko napredovala, kakor se je častno začela, in spolnile se bojo besede, s kterimi je gospod predsednik svoj nagovor v prvem zboru začel, rekoč: „Srečno z Bogam naj se začne akademija vednost, ktero nam je milost Njih Veličanstva, našiga presvitliga Cesarja Ferdinanda, sedanjim potrebam vgodno, dolečila!

Istrijski Slovenci med Teržaskim in Reškim morjem.

(Dalje.)

Zdej vam pa bodem kaj maliga od opravil in od hišnih navad naših Slovencev povedal.

Naši Slovenci ljubijo samo pastirstvo in kmetijstvo; rokodelci oni niso radi, zató kër ljubijo bistri, zdravi zrak svoje domovine, in se raji v tóplim in v mrazu, v dežji in v vsakim vremenu, po polji in po boškah (gojzdi) trudijo, kakor de bi v hiši kakoršnega rokodelstva se vadili; *) zató te stvari prepustijo izvanjskim (ptujcam). Posebno je veliko Karnijelov tukaj rokodelcov.

Nar prvo delo mladiga Slovenca Istrije, toliko de počne dobro hoditi, je pastirstvo. De ima otroče le 5 ali 6 lét, že mora se terditi, in za blagam (živino) hoditi. Naj bo pozimi ali poléti, dež ali blato, grédo večidel bosí ali pa v opankah, v boške z-njim; in tako se mladi navadijo mraza, dežja, truda, glada, žeje in mnogih drugih težav tega sveta. Če je tedej kdo od njih slabe natore, večidel v mladosti umerje; če pa je toliko krepák, de vse to v mladosti jako prenese, postane terd, de mu nobena stvar ne škodva. — Malo se jih med njimi dobí slepih ali kruljevih, gobastih ali kako drugači pokvarjenih. —

Osobito (posebno) skerb imajo oni za ovce, ktere jim, malo manj, vse oblačilo preskerbijo; zató pa tudi vsaki kmet, če mu je le mogoče, ovce ima. Ravno zató, kër imajo toliko koristi od svojih ovac, jih pa tudi jako ljubijo in jim lepe imena dajejo. — Kër je pa na zimo v Čičari in okoli Učke (Monte maggiore) rano mraz in sneg, vsi kmetje, kteri so v Jelšanski tehaniti in okoli Učke, svoje stade (céde) na jesén ženejo na pašo v spodnjo Istrijo, kjer je malo kdaj in le malo časa sneg; na sprolečje (spomlad) pa zopet grédo po-nje, in nam, kër jih nar več skoz Pičansčino gré, že tudi mladih jancov za pečenje dopeljejo. — Kóz pa iméti, je od gosposčine zabranjeno, zató, kër so boške večidel mlade; v takih pa, kakor vsak sam vé, kozé veliko škode učinijo. —

Iz mléka ovac delajo naši Slovenci práv dober sir, v majhnih in večih hlepkih, ki je v Moščenicah in na otoku Kerso, v Reškim morji, kteri se tudi z več drugimi otoki k Istrii šteje, posebno dober. — Volno sami domá predejo, in jo rabijo za mnoge domače oblačila. Tako dobivajo dobro povračilo za vës trud, kteriga imajo z ovcami. —

Manjši skerb imajo naši Slovenci za govejo živino. Voli in krave so pa od Štajarskih, Koroških in Krajnskikh veliko slabši.

(Dalje sledi.)

Dva posebno lepo izpitana vola iz Dolenskiga.

V nedeljo 6. dan tega mesca smo vidili skozi Ljub-

*) Zopet novo poterjenje, de težka zemlja ne tekne korúnu.
**) Vse kaže, de bo nadležne bolezni kmalo konec.

*) S tém pa ne rečem, de bi vsi Istrijani zametovali rokodelstvo, kër so eni iz med njih dobri in umni rokodelci; ampak jez le na občinsko govorim. Pisatelj.